

Тема 7. Керівництво як функція менеджменту.

7.1. Основи організаційної поведінки

7.2. Управління командами

Керівництво - це здібність менеджера або групи менеджерів впливати на поведінку окремих індивідів й груп людей, що спрямована на ефективне досягнення цілей організації.

Основні базові складові керівництва:

- ❑ Установлення діагнозу або уміння розглядати ситуацію, на яку менеджер намагається вплинути.
- ❑ Уміння адаптувати свою поведінку і ресурси, що існують у розпорядженні менеджера, до ситуації.
- ❑ Уміння спілкуватися з метою впливу на інших людей.

Основні сфери керівництва як функції менеджменту

Організаційна поведінка

**Поведінка
індивідів в
організації**

**Поведінка
груп в
організації**

Мотивування діяльності людини

Лідерство

Комунікації

Організаційна поведінка - це міждисциплінарна галузь знань, що пов'язана з вивченням поведінки індивідів й груп в організації.

Основні аспекти організаційної поведінки

1. Установки

2. Сприйняття

**3. Риси
особистості**

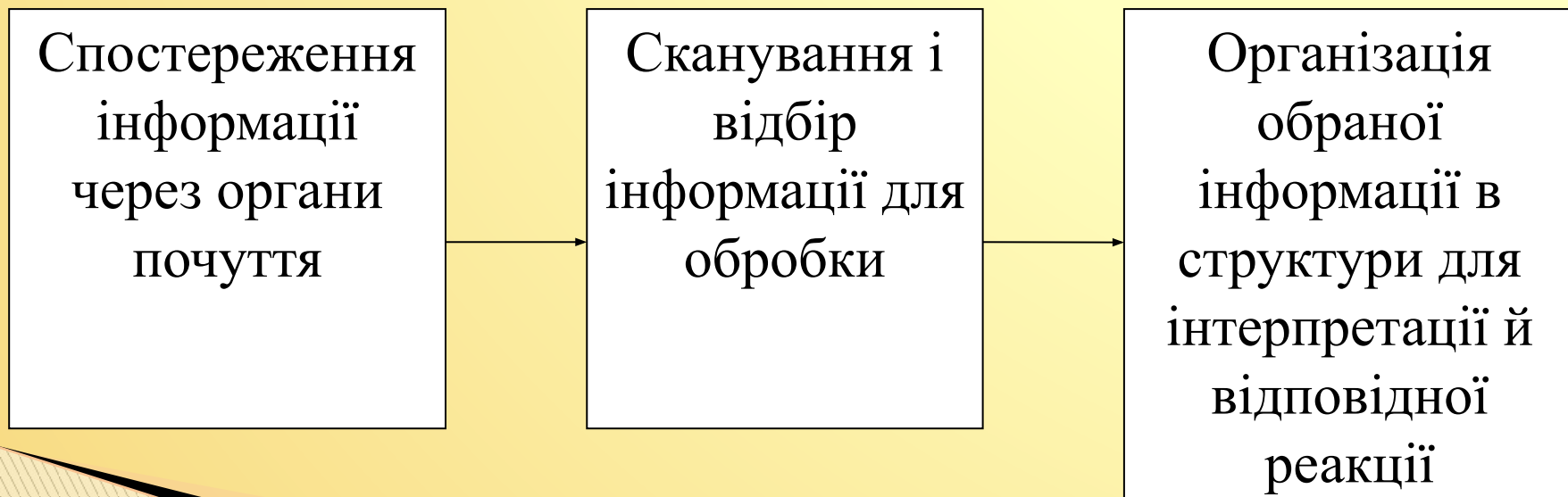
4. Навчання

1. Установка - це стійка когнітивна і емоційна оцінка (позитивна або негативна), що визначає спрямованість дій індивіда.

2.Сприйняття - це когнітивний процес усвідомлення оточення шляхом відбору, організації й інтерпретації інформації із зовнішнього середовища.

Процес сприйняття

Фактори, що впливають на сприйняття

- **Селективність сприйняття** - це фільтрація і відбір різних об'єктів й дратувань, на які може звернути увагу індивід.
- **Викривлення сприйняття** - помилки перцепції, що виникають через неточності процесу сприйняття.
- **Атрибуція** - це судження про те, що зумовило поведінку людини - його власні характеристики (внутрішня атрибуція) або ситуація (зовнішня атрибуція).

Особистість людини - це набір характеристик, що впливають на відносно стійкий зразок поведінкових реакцій на ідеї, навколишні об'єкти і людей.

3. Риси особистості

Фактори особистості відповідно до моделі "**Велика п'ятірка**":

- Екстравертність
- Контактність
- Добросовісність
- Емоційна стійкість
- Відкритість

Емоційний інтелект:

- Самоусвідомлення
- Управління емоційним станом
- Соціальна свідомість
- Комунікабельність

Локус контролю - це покладання відповідальності за свій успіх або невдачу або на себе (внутрішній локус контролю), або на зовнішні сили (зовнішній локус контролю)

Авторитаризм - це упевненість у тому, що в організації повинні існувати влада й різниці у статусі.

Макіавеллізм - це поведінка, що спрямована на придбання влади й на маніпулювання іншими людьми в особистих інтересах.

Стили вирішення проблем:

(сприйняття-осмислення, інтуїція-осмислення, сприйняття-відчування, інтуїція-відчування).

4. Навчання - це зміна поведінки або продуктивності, що відбувається в результаті збирання досвіду.

Модель процесу навчання

7.2. Управління командами

Команда - це група людей, що координують свої дії й трудові зусилля для досягнення цілей організації.

Різниці між групами і командами

Група	Команда
Має сильного лідера	Роль лідера переходить від одного члена до іншого
Індивідуальна підпорядкованість	Індивідуальна і взаємна підпорядкованість (кожен підпорядковується кожному)
Мета - та ж, що й у організації	Специфічне бачення або мета
На виході - продукти <i>індивідуальної</i> праці	На виході - продукти <i>колективної</i> праці
Зустрічі "необхідні і достатні"	На зустрічах ведуться <i>необмежені за часом</i> дискусії і вирішуються всі проблеми
Ефективність вимірюється непрямым чином у вигляді впливу на бізнес (на фінансові показники, наприклад)	Ефективність вимірюється безпосередньо у вигляді оцінки
Кожен член групи має власне коло спілкування, приймає самостійні рішення, виконує особливі робочі завдання	Спільні спілкування, прийняття рішень і робочі завдання

Модель командної роботи

Організаційний контекст

- Формальна структура
- Середовище
- Культура
- Стратегія
- Системи винагородження і контролю

Тип команди

- Формальна
- Самокерована
- Неформальна
- Віртуальна

Характеристики команди

- Розмір
- Ролі

Склад команди

- Знання і досвіт
- Вигоди і витрати

Командні процеси

- Стадія розвитку
- Згуртованість
- Норми
- Вирішення конфліктів

Ефективність командної праці

- Продуктивний випуск
- Особисте задоволення
- Здатність до адаптації і навчання

Типи команд

Формальні команди

(частина формальної організаційної структури)

Вертикальні
(функціональні)

Горизонтальні
(міжфункціональні)

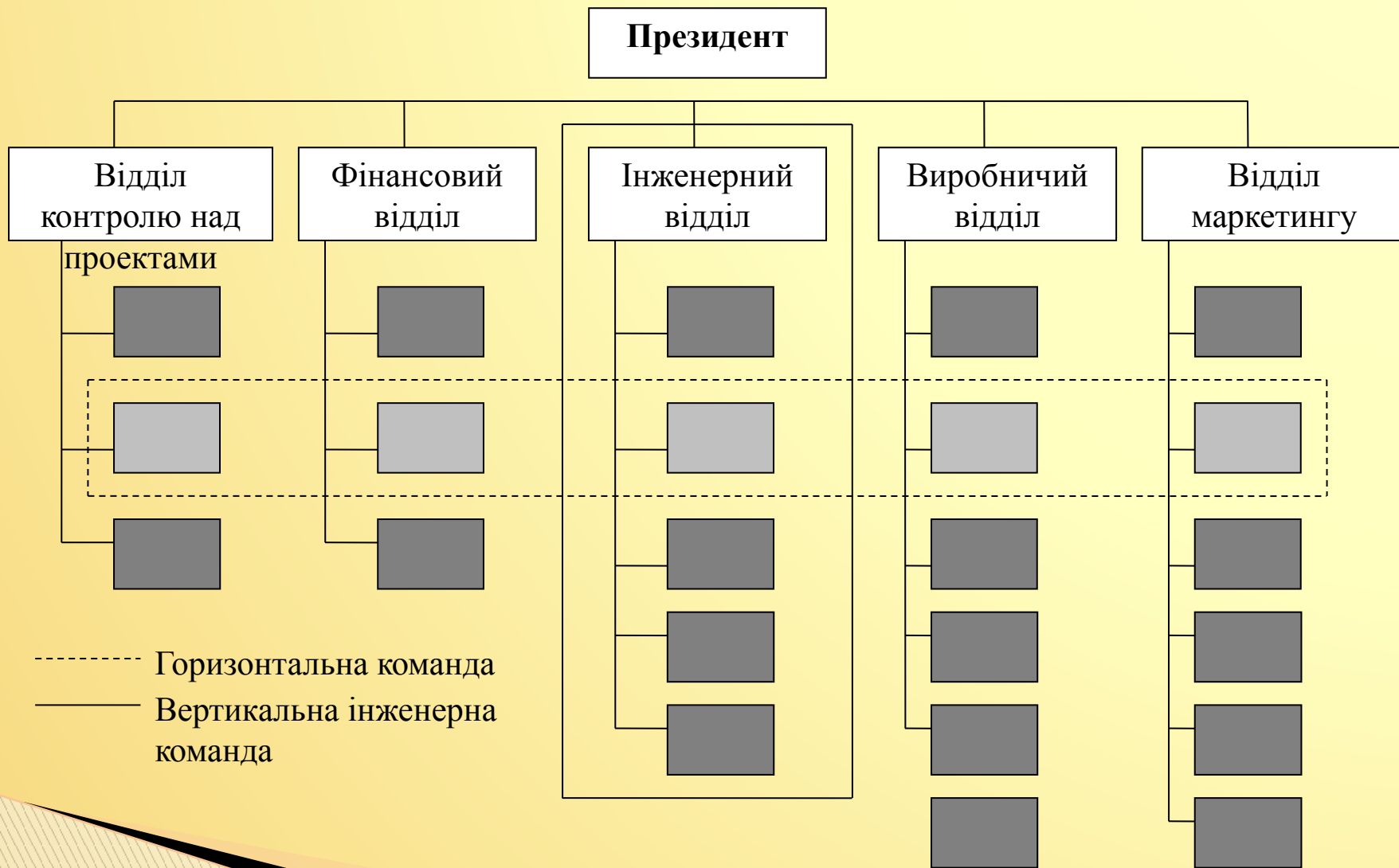
**Команди цільового
призначення**

Самоврядувальні команди

Віртуальні команди

Глобальні команди

Горизонтальні й вертикальні команди

Характеристики команд:

- Розмір
- Різноманітність
- Ролі членів команди
- Згуртованість
- Командні норми

Згуртованість команди - це ступінь відданості членів команди групі.

Детермінанти згуртованості команди

- Командні взаємодії
- Усвідомлення цілей
- Привабливість команди
- Рівень конкуренції
- Успіх команди і схвалення з боку інших працівників

Ролі членів команди

Поведінка, направлена на вирішення задач

Активна

Спеціаліст по вирішенню задач
 Головне - робоче завдання, людські потреби ігноруються
 Важлива роль, але якщо в команді переважають фахівці - залишаються незадоволеними соціальні потреби учасників

Подвійна роль
 Головне - і цілі, і люди
 Її виконавець може бути лідером команди
 Важлива, але не головна роль, особливо в тих випадках, коли в команді є і фахівці, і соціально-емоційна підтримка

Пасивна

Сторонній спостерігач
 Не докладає особливих зусиль ні до виконання завдань команди, ні до задоволення потреб її членів
 Другорядна роль, але якщо її виконують занадто багато членів групи, команда розвалюється

Соціально-емоційна підтримка
 Головне - потреби людей, завдання команди не настільки важливі
 Важлива роль, але у разі переважання її виконавців знижується продуктивність команди

Пасивна

Активна

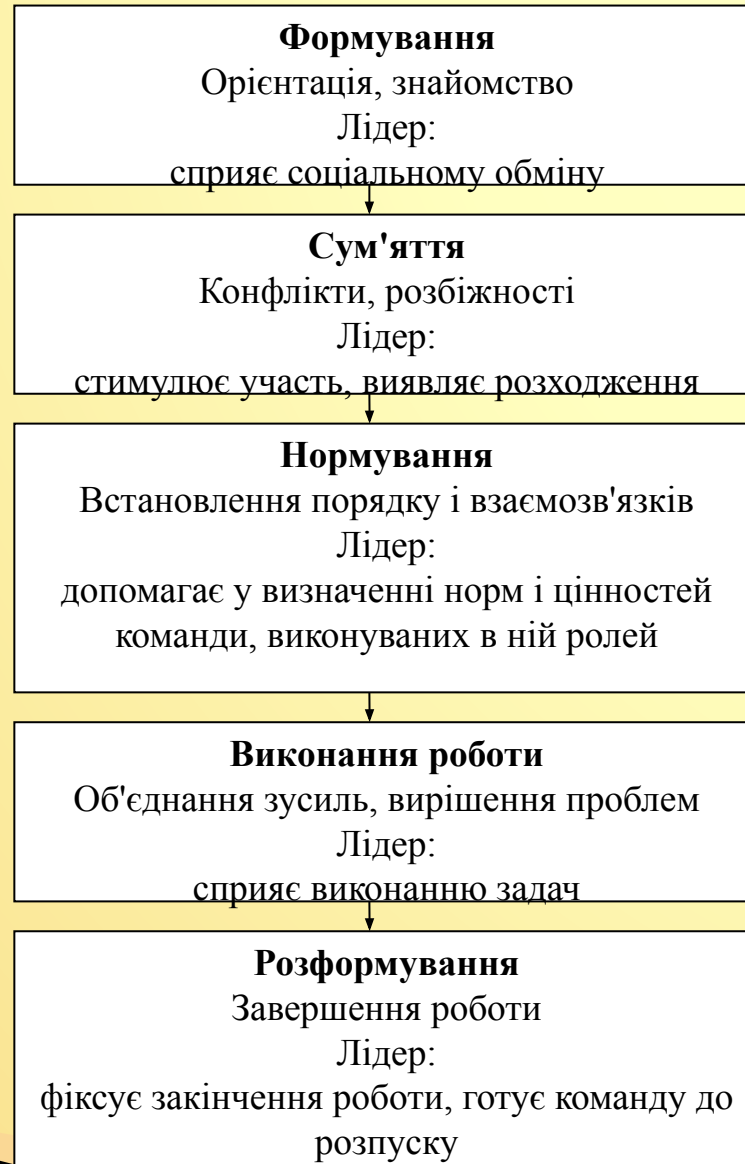
Соціально орієнтована поведінка

Командні норми - це стандарти поведінки членів команди, що спрямовують їх на досягнення результатів роботи.

Основні напрями розвитку командних норм:

- ▣ **Критичні події** - створюють прецедент, який пізніше розглядається як зразок прийнятних дій.
- ▣ **Першість зразку поведінки** - створює прецедент і основу для майбутніх очікувань членів команди
- ▣ **Перенос поведінки** - це привнесення командних норм ззовні.
- ▣ **Явні заяви** членів команди про майбутні норми.

Стадії розвитку команди

Причини конфліктів

- Недостача ресурсів
- Порушення комунікацій
- Особистісні аспекти
- Різниця в цілях

<http://www.5port.ru/management/>

Харви Роббинс, Майкл Финли

ПОЧЕМУ НЕ РАБОТАЮТ КОМАНДЫ
Что идет не так, и как это исправить

Стилі управління конфліктами у команді

Методи управління конфліктами між командами

Методи	Характеристика
Концепція цілей вищого рівня (концепція бачення)	Усвідомлення цілей вищого рівня (бачення) спонукає людей переборювати розбіжність й прагнути до співпраці.
Посередність	залучення третьої сторони до вирішення конфлікту.
Переговори	Розгляд альтернатив для досягнення сумісного рішення, що є прийнятним для сторін, у формі дискусії.

Підходи до переговорів

- ▣ **Інтегрувальний підхід** - "виграш-виграш" - прагнення до пошуку креативного рішення за допомогою взаємної співпраці й компромісів.
- ▣ **Дистрибутивний підхід** - "виграш-програш" - прагнення до виграшу. Проведення переговорів в конкурентному (агресивному) стилі, що призводить до негативних наслідків довгострокових відносин.

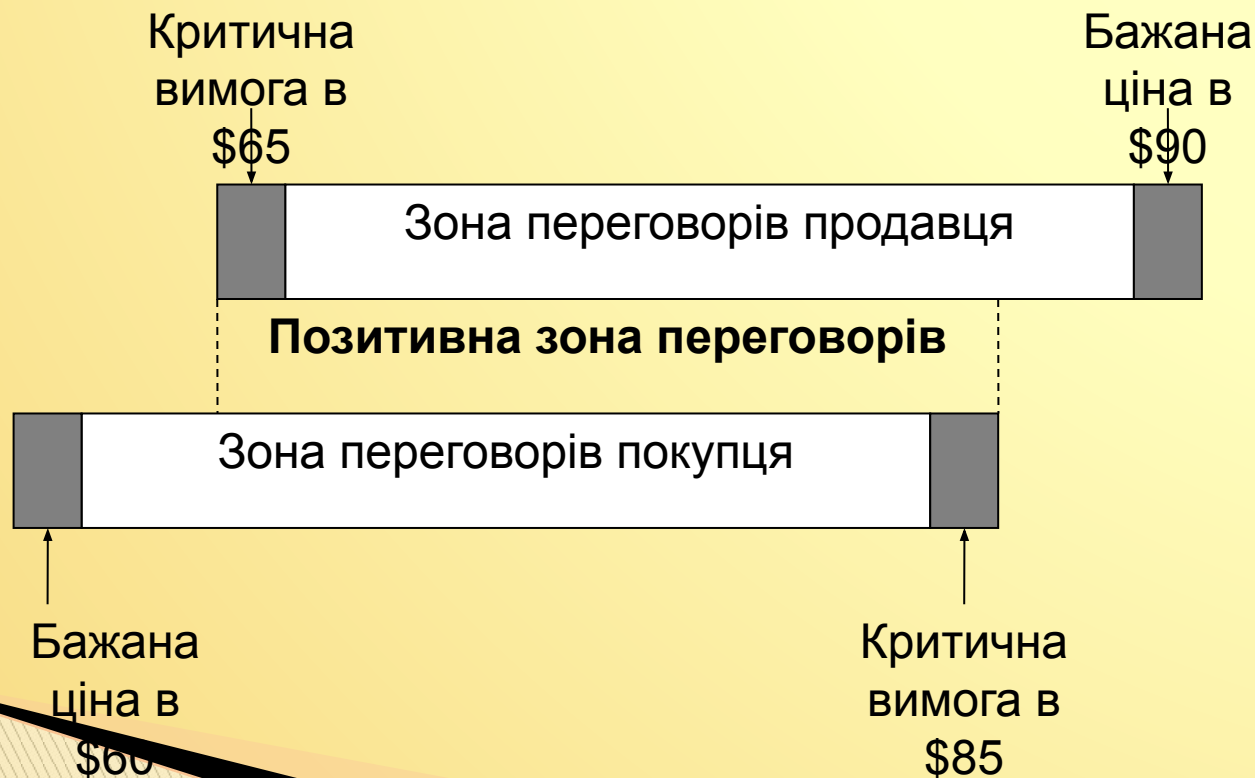
Правила досягнення безвиграшного рішення

- ▣ **Відділення людей від проблем.** Концентрація уваги на проблемах і джерелах конфлікту й ухилення від критики і дискредитації один одного.
- ▣ **Фокусування уваги** на інтересах сторін (чому люди бажають це отримати), а не на поточних вимогах (що люди бажають отримати).
- ▣ **Генерування різноманітних альтернатив**, що дають взаємну вигоду.
- ▣ **Використовування об'єктивних критеріїв** і підтримування стандартів справедливості.

Зона переговорів - це діапазон між мінімальною критичною вимогою однієї сторони і максимальною критичною вимогою іншої сторони.

Позитивна зона переговорів - це зона, що залишає простір для подальших переговорів.

Негативна зона переговорів - це зона, що не залишає простір для переговорів, і сторони змушені звернутися до договірної угоди.

Критерії ефективності роботи команди

- Відповідність результатів роботи команди (рішення, товари, послуги) вимогам споживачів (якість, кількість, своєчасність).
- Задоволеність членів команди.
- Здібність до адаптації і навчання.

<http://www.5port.ru/management/>

Харви Роббинс Майкл Финли

ПОЧЕМУ НЕ РАБОТАЮТ КОМАНДЫ
Что идет не так, и как это исправить